

ПЕРЕДМОВА

САВАННА

Маскадін, Луїзіана
Лютий 1997 року

Я незграбно шкрябала татовою лопатою по вкритій снігом землі. Це була одна з небагатьох речей, які він залишив по собі. Я взяла її біля старого сараю, наче він лишив її там на хвильку, щоб перепочити, і будь-якої миті міг з'явитися, кричачи, щоб ми не чіпали його речей. Лопата скреготнула, зачепивши огорожу. Я зупинилася. Промені полуденного сонця виблискували на зношеному металі. Вістря так затупилося, що заледве було придатне для роботи, майже так само, як і мої кістляві руки.

Сью-Еллен — веснянкувата і зі скупченими зубами — зухвало поклала руку на випнуте стегно.

— Дозволь мені це зробити. З такою швидкістю ти можеш копати палицею.

— Гарзд, — відказала я, однією рукою прикриваючи очі від сонця, а іншою штовхаючи до неї інструмент. — Якщо ти думаєш, що можеш зробити якимось ліпше. — Лопата з металевим стуком упала на її брудні тенісні туфлі, і вона схопила її, бурмочучи собі під ніс якусь лайку. Раніше вона дістала б від мене добрячу порцію кпинів, але зараз мені вистачило глузду промовчати, бо ми потребували цього. Це був доказ, що ми колись тут існували, що ми вдихали це повітря і створювали спогади в цьому місці, де стали сім'єю. До того, як всі почали нас покидати.

Ми з Раян дивилися, як Сью-Еллен колупає землю, і мовчки презиркувалися.

— Ти робиш неправильно. Натискай усією вагою, — сказала Раян.

— Це надто важко. — Сью-Еллен відкинула лопату і розмазала по щоді бруд. Її каштанове волосся скуйовдилось, а носик став кольору журавлини. — Ми не зможемо викопати яму для всього цього мотлоху. — Можливо, Сью-Еллен і вважала наші спогади непотребом, але я дорожила кожним з них, як коштовним артефактом, ретельно зберігаючи їх. Так ми щоліта разом з бабусею, яку ми звикли називати просто ба, сумлінно консервували персики й огірки. Я зберігала ці спогади для всіх нас, бо хтось мусив це робити. Якби не моя наполегливість, все це одного дня зникло б, як пух кульбабки, звіяний вітром.

Не бажаючи поступатися, я гукнула ба, що стояла на під'їзній доріжці, притулившись до старого запорошеного «Б'юїка», вихлопна труба якого вивергала в зимове повітря клуби сізого диму. Закутавшись у рожевий пуховик, ба востаннє затягнулася цигаркою і загасила її, перш ніж вирушити до нас. Бурчачи і пихкотячи, вона копала лопатою, аж поки не утворилася пристойного розміру яма. Тоді вона залишила нас, і ми, по черзі зачерпуючи землю маленьким пластиковим совком, заходилися формувати маленький горбок.

— Ходімо, дівчатка. Уже час! — почувся гугнявий голос ба. Вона сиділа в машині, випускаючи у вікно пелехи сигаретного диму.

Раян і Сью-Еллен кинулися бігти, але я зупинила їх.

Постривайте! Пообіцяймо повернутися через сто років.

Вигнувши брову, Сью-Еллен подивилася на мене так, ніби у мене щойно виросла друга голова.

— Це найтупіша річ, яку я будь-коли чула. Через сто років ми всі будемо лежати в цій землі.

Я опустила плечі, але відразу ж розпрямила їх і випнула підборіддя, намагаючись тримати його рівно.

— Гарзд. Через рік.

Чи вистачить ще одного року, щоб Джорджія знайшла свій шлях до нас? Скільки ще нам доведеться чекати?

— Ти здуріла? Я не повернуся сюди через рік, щоб відкопувати те, що ми поклали у ту яму, — гаркнула Сью-Еллен. — Це безладдя.

— Ти маєш на увазі безглуздя, — зауважила Раян.

— Я знаю, — мовила Сью-Еллен голосом, сповненим чистої злости, її зелені очі звузилися до щілин. Закиди до її інтелекту завжди викликали у Сью-Еллен пекельний гнів, але жодна з нас не могла втриматися від спокуси натиснути на цю кнопку. Особливо я.

Раян, мабуть, помітила, мое зніяковіння, бо підступила ближче й обійняла мене за плечі.

— Скажімо, двадцять п'ять. Ми подорослішаємо, можливо, народимо дітей і покажемо їм наші речі.

Я подивилася на неї крізь пекучі сльози. Раян завжди була зі мною приязнішою. Я подумала, що Сью-Еллен така дратівлива, бо застрягла посередині між нами. Лише на рік старша за мене, вона була достатньо доросла, щоб тримати свою мудрість наді мною, як зброю. Я не могла її звинувачувати. Я теж ненавиділа бути посередині, коли нам доводилося спати в одному ліжку або їхати разом на задньому сидінні старого «Б'юїка» ба. Це було відчуття паст-

ки, від якого хотілося втекти, як від розлюченого коня.

— Гаразд, — кивнула я, і на моєму обвітреному обличчі з'явився натяк на усмішку. Задоволені, вони наготувалися йти, але я знала: якщо ми не присягнемо, вони не дотримаються обіцянки. Сью-Еллен часто говорила мені, що я можу взяти її іграшку або сорочку, з якої вона виросла, але, побачивши, що я її ношу, зрештою заявляла, що не пам'ятає про нашу домовленість. Забравши сорочку, вона напинала її на себе й розгулювала в ній, як набундючений павич.

— Ми мусимо заприсягтися! — Я сплюнула на брудну долоню і випростала руку.

Сью-Еллен схрестила руки на грудях.

— Це огидно. Ти хоч уявляєш, скільки різних бактерій живе у твоєму роті?

Я всілася на холодну землю й почала вичищати бруд з-під своїх довгих нігтів так, наче мала увесь час на світі. Але ба було не до сміху. Вона висунула свою кучеряву голову у вікно «Б'юїка» і закричала, заглушаючи гуркіт двигуна.

— Дівчата! Негайно!

— Ходімо. — Раян смикнула Сью-Еллен за рукав, а потім також плюнула собі на долоню. — Покінчимо із цим.

Дивлячись на нас із відразою, Сью-Еллен піднесла руку до рота з таким виглядом, наче її нудило.

— Ні, — зрештою вигукнула вона.

— Гаразд. Тоді ти не позичатимеш мій плеєр, щоб слухати ті дурні книжки з бібліотеки. — Раян підморгнула мені, щоб я знала, що вона на моєму боці, і потягнула мене за лікоть. Сью-Еллен зашипіла, мов скажений енот, виплюнула краплю

завбільшки з горошину і простягнула долоню. Ми склали руки одна поверх іншої, щоб скріпити угоду.

Після цього всі витерли долоні об брудні джинси, і Сью-Еллен з Раян побігли до машини. Я відстала від них, занурившись у свої думки.

У пам'яті сплигло обличчя Джорджії: кирпатий ніс, так схожий на мій, блакитні очі, сяйлива усмішка і неслухняна копиця кучерявого, вигорілого на сонці волосся. Протягом останніх кількох років я покладалася на своїх старших сестер у тому, що стосувалося спогадів про неї. Вони допомагали мені заповнити прогалини в моїй свідомості, де вона колись існувала, але зараз вони, здавалося, більше не хотіли говорити про неї. Я переймалася, що можу забути її обличчя, хоча розуміла, що це неможливо, адже ми були ідентичні. Утім, коли ти близнючка, ти бачиш те, чого не помічають інші — амебоподібну полуничну родимку на її лівому плечі, те, що її ямочки були трохи глибші, ніж мої, і що, регочучи, вона заплющувала очі. Мама обрала наші імена, бо завжди мріяла поїхати до Саванни, штат Джорджія. Вона казала, що це місто зі справжнім характером. Ми мали рости вкупі й завжди бути разом. Але доля зіграла з нами злий жарт, і я залишилася сама — самотнє місто без штату.

Тепер, коли мама теж покинула нас, я відчула, що втратила країну. Хоча можна було б сказати, що я втратила цілий світ.

Я хотіла втримати в пам'яті їхні обличчя — і Джорджії, і мами, і тата. Але спогади, мов ті червоновухі черепахи, які ховаються під панциром, коли ти починаєш длубати їх, щоб вони визирнули назовні.

І хоч як я намагалася зберегти їх, я відчувала, що вони вислизують.

РОЗДІЛ 1

БА

Березень 1969 року

Мерилін опустила руки в іржаву балію з пінистою водою й подивилася на улюблену піжаму Френка з маленькими потягами, яку він забруднив минулої ночі, коли плакав, бо вона спроводила його з їхнього ліжка до кімнати старшого брата. Зрештою, йому вже чотири, тож вона сказала йому, що настав час бути великим хлопчиком і спати в ліжечку для дорослих. Незабаром у колисці поруч із нею спатиме немовля, і вона щиро сподівалася, що це буде дівчинка. Денніс і Френк украй виснажували її своїми бійками та криками. Вони щодня перевертали будинок догори дригом, а вона відчайдушно намагалася побороти цей безлад. Як вона даватиме раду з трьома, було для неї загадкою.

Хлопчики бігали поміж розвішаних простирادل, час від часу зупиняючись, щоб поколупати пальцями пухкий ґрунт. Прикриваючи очі від сонця, Мерилін майже розгледіла позаду них постать маленької дівчинки зі світлим волоссям, що розвівалося на вітрі. Вона погладила свій живіт і щось лагідно промовила до нього.

Чарлі побачив її через кухонне вікно і вискочив на подвір'я. Поклавши мозолясту, забруднену олією руку їй на спину, взявся масажувати, а потім пригорнув її до себе й поцілував у шию. Щетина його неголеного обличчя дряпнула її шкіру.